

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/2007 rd

Statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (SRR 1/2007 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet senast den 8 juni 2007.

Sakkunniga

I samband med behandlingen av berättelsen om regeringens åtgärder under år 2006 (B 4/2007 rd) har utskottet hört

- utrikeshandels- och utvecklingsminister Paavo Väyrynen
- avdelningschef Ritva Koukku-Ronde, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringen utgår såväl i sin programförklaring som i sin redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (rambeslutet) från att Finlands utgifter för utvecklingssamarbete ska ökas målmedvetet. För utvecklingspolitiken är det av största vikt att biståndspengarna ökar stadigt, menar utskottet, eftersom denna politik är den uttryckliga kanal genom vilken det internationella samfundet försöker få utvecklingen i världen i balans. För det finländska utvecklingssamarbetet är det viktigt att större belopp anslås för insatserna och att biståndspolitikerna bär frukt, men de procentuella målen saknar inte heller de betydelse som underlag för en uthållig anslagsutveckling och för Finlands renommé och influenskraft på den internationella arenan.

Finland har tidigare haft som ambition att få upp anslagen för utvecklingssamarbete till 0,7 % av BNI senast 2010. Med den andelen skulle vi

uppfylla Förenta nationernas biståndsmål och därmed kunna räkna oss till samma kategori som de övriga nordiska länderna. Vanhanens andra regering utfäster sig i regeringsförklaringen att säkerställa en anslagsutveckling som tar Finland mot det mål på 0,7 procent som uppställts inom FN men anger inte inom vilken tid detta ska ske.

Utskottet anser det ytterst viktigt att målet 0,7 procent inte frångås och att man genom en adekvat ökning av biståndsanslagen skapar realistiska förutsättningar att inom skälig tid uppnå målet. Men, som utskottet tidigare påpekat, det räcker inte med att höja anslagen utan biståndet måste fås att generera större effekter och politiken bli konsekventare. Om biståndsanslagen ökades rejält finns det naturliga kanaler för dem även via multilaterala organisationer som FN:s biståndsorgan eller till institut för utvecklingsfinansiering. Det finns alltså inga biståndsansvänd-

ningsrelaterade hinder för en ordentlig höjning av anslagen.

Utskottet påpekar att Finland har bundit upp sig till EU:s gemensamma riktlinjer för lägsta offentliga utvecklingsbistånd¹. Enligt riktlinjerna, som antogs 2005, åtar sig de medlemsstater som vid det laget ännu inte hade nått en nivå på 0,51 % av BNI i fråga om det offentliga utvecklingsbiståndet att nå denna nivå senast 2010. Finland ingår i denna grupp av länder och har följaktligen åtagit sig att öka sitt offentliga utvecklingsbistånd med hänsyn till detta mål. I slutsatserna överenskomms även om ett kollektivt EU-mål på 0,56 % senast 2010. Utskottet vill erinra om att en premis för att detta mål ska nås är att Finland når målet 0,7 % senast 2010 i enlighet med sitt meddelande.

Enligt redogörelsen om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (rambeslutet) ökas under ramperioden inom utrikesministeriets förvaltningsområde utgifterna för internationellt utvecklingssamarbete med 6,5 miljoner euro årligen så att det totala beloppet av dem uppgår till 928 miljoner euro 2011. Stödande sig på erhållen information konstaterar utskottet att meningens är att utrikesministeriets anslag för utvecklingsbistånd ska vara ca 819 miljoner euro 2010 och att utvecklingsbiståndsanslagen med inräknande av andra förvaltningsområdens anslag sammantaget uppgår till cirka 1 000 miljoner euro.

Regeringen utgår i rambeslutet från antagandet att den ekonomiska tillväxten i landet avtar och blir 2 % per år. Rambeslutet bygger på en to-

talekonomisk prognos enligt vilken BNI i Finland är 196 300 miljoner euro 2010. Den i EU:s riktlinjer för lägsta offentliga utvecklingsbistånd angivna nivån 0,51 % skulle utifrån denna prognos motsvara 1 001 miljoner euro. Finland når med de planerade höjningarna av biståndsanslagen miniminivån 0,51 % 2010, men med snudd på ribban. Med rambeslutets antaganden är måluppfyllelsen helt beroende av hur de statistiska siffrorna avrundas. I det fall att regeringen Vanhanen lyckas i sina föresatser att upprätthålla en stark utveckling i fråga om såväl ekonomi som sysselsättning, måste prognosen 2 % för ekonomisk tillväxt skrivas upp, och det betyder ofrånkomligen att Finland missar utvecklingsbiståndsmålet 2010.

Utskottet ser det som ett mycket viktigt minimimål att nivån 0,51 % faktiskt nås 2010 med hänsyn till att biståndsanslagen systematiskt behöver höjas. Enligt EU:s riktlinjer för lägsta offentligt utvecklingsbistånd åtar sig medlemsstaterna att nå nivån 0,7 % senast 2015. Denna nivå bör, precis som nivån 0,51 %, ses som förpliktande för Finland, påpekar utskottet. Det är angeläget att vi fullgör vår förpliktelse inte minst för att vi ska kunna kräva att andra medlemsstater uppfyller sina förpliktelser i fråga om biståndspengarna.

Om man utsträcker rambeslutets prognos om en 2-procentig tillväxt till 2015 kan man grovt kalkylera med att det behövs ca 1,5 miljarder euro för utvecklingsbistånd för att målet 0,7 % ska nås senast 2015. När regeringen räknar med anslag på ca 1,0 miljarder euro för utvecklingsbistånd 2010, behövs det i snitt ett årligt anslags-tillskott på i snitt 100 miljoner euro 2011—2015. Med hänsyn till denna utveckling vore det enligt utskottet skäl för regeringen att ta fasta på att nivån 0,51 % överskrids med god marginal 2010 för att det ska finnas en realistisk plattform för målet 0,7 %.

De riktlinjer EU-staterna tillsammans dragit upp för biståndsanslagen får absolut inte tummas på, anser utskottet. Det implicita antagandet att målet 0,51 % uppfylls är enligt utskottet inte ett tillräckligt tydligt åtagande utan regeringen måste tydligt uttala sitt åtagande att nå må-

¹ "Millennieutvecklingsmålen: EU:s bidrag till översynen av millennieutvecklingsmålen vid FN:s högnivåmöte 2005 – Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, 24.5.2005." Enligt slutsatserna åtar sig de medlemsstater som ännu inte har nått en nivå på 0,51 % att nå denna nivå senast 2010 och medlemsstaterna att nå målet 0,7 % av BNI senast 2015. De länder som redan ligger över denna nivå åtar sig att fortsätta sina ansträngningar. För de medlemsstater som har anslutit sig till EU efter 2002 är målet mindre rigoröst på grund av deras låga utgångsnivå i fråga om det offentliga utvecklingsbiståndet (målet är 0,17 % senast 2010 och 0,33 % senast 2015).

let. Utskottet framhåller att målet inte nås om rambeslutets prognoser för den ekonomiska tillväxten överskrids, hur liten denna marginal än må vara. Men då finns det givetvis goda samhällsekonomiska förutsättningar att öka anslagen för utvecklingsbistånd.

Med stöd av det ovan anförda

förutsätter utrikesutskottet att regeringen inte bara höjer biståndsanslagen i

euro utan också entydigt åtar sig att nå nivåmålet 0,51 % senast 2010, i förekommande fall genom att öka biståndsanslagen.

Utlåtande

Utrikesutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar vad som sägs ovan.

Helsingfors den 7 juni 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml
vordf. Markku Laukkanen /cent
medl. Eero Heinäluoma /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Antti Kaikkonen /cent
Antti Kalliomäki /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Katri Komi /cent

Annika Lapintie /vänst
Elisabeth Naucélér /sv
Heikki A. Ollila /saml
Aila Paloniemi /cent
Pekka Ravi /saml
Tanja Saarela /cent
Ben Zyskowicz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jukka Salovaara.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Utskottet konstaterar i utlåtandet att Finlands ambition tidigare varit att öka anslagen för utvecklingsbistånd till 0,7 % av BNI senast 2010. Med den andelen skulle vi uppfylla Förenta nationernas biståndsmål och därmed kunna räkna oss till samma kategori som de övriga nordiska länderna. Vårt mål bör fortsatt vara att uppnå FN-målet senast 2010.

Finland är en rik, industrialiserad västdemokrati och har därmed en särskild skyldighet att värna den globala välfärden. Vi och vårt land hör till den lilla minoritet lyckligt lottade som bara blir rikare och rikare dag för dag. Merparten av världens folk lever under förhållanden dit inga smulor av det ökade globala välståndet faller. Krig, hungersnöd, sjukdom, fattigdom och bristen på sötvatten är reella problem för miljarder människor runtom i världen. Just i detta ögonblick finns det omkring 2,5 miljarder människor som lever på mindre än två dollar om dagen, och

årligen dör 10 miljoner barn i sjukdomar som kunde botas eller sättas stopp för.

Mindre fattigdom leder inte bara till bättre mänskliga rättigheter i u-länderna utan påverkar säkerheten, miljöns tillstånd och handelsmöjligheterna i hela världen.

En höjning av biståndsanslagen ses i Finland som en ekonomisk fråga; i själva verket handlar det om ett moraliskt dilemma. Vi har råd att uppfylla den av FN uppställda skyldigheten, men vi saknar vilja.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår jag

att riksdagen förutsätter att regeringen håller fast vid Finlands tidigare mål i fråga om biståndsanslag, dvs. att anslagen höjs till den av FN föreslagna nivån 0,7 % av BNI senast 2010.

Helsingfors den 7 juni 2007

Annika Lapintie /vänst